

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: M. M.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 1. 2023, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná svým rozhodnutím č. j. X ze dne 14. 9. 2022 (dále „prvostupňové rozhodnutí“) snížila žalobkyni výši invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná (dále „OSSZ“) ze dne 18. 5. 2022 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla žalobkyni její pracovní schopnost o 50 %. Žalobkyně proti rozhodnutí žalované podala námitky. O těchto námitkách rozhodla žalovaná rozhodnutím ze dne 16. 1.

2023, č. j. X, (dále „napadené rozhodnutí“), a to tak, že námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu.

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že považuje napadené rozhodnutí za nesprávné s ohledem na svůj nepříznivý zdravotní stav, který podle ní odpovídá invaliditě třetího stupně. Odkázala se přitom i na lékařské zprávy.
3. Žalovaná ve svém vyjádření připomněla předchozí průběh řízení. Uvedla, že po předložení veškeré zdravotnické dokumentace žalobkyně byl posudkovými lékaři její zdravotní stav plně zjištěn a posouzen. Posudky považuje žalovaná za objektivní. S ohledem na žalobní námitky navrhla důkaz posudkem posudkové komise MPSV.
4. Soud zjistil, že žalobu lze věcně projednat. Přezkoumal tedy napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), v mezích žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
5. Z připojeného posudkového spisu žalobkyně krajský soud zjistil, že žalobkyně dříve pracovala např. jako prodavačka, úvěrová poradkyně; pracovala též jako OSVČ prodejce stavebních materiálů. Od roku 2012 nepracovala. Od 19. 2. 2018 pobírala invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, od 2. 8. 2018 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a od 19. 5. 2019 invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně s platností do 30. 6. 2022. Z posudkového spisu OSSZ žalobkyně krajský soud dále zjistil, že žalobkyně byla v rámci kontrolního posudku ze dne 18. 5. 2022 shledána invalidní ve stupni druhém, když její pracovní schopnosti poklesly v souhrnu pouze o 60 %. Rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole X., oddíl B, položce 3 písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., (dále pouze „vyhláška“). Den změny invalidity byl stanoven na 18. 5. 2022.
6. V řízení o námitkách si žalovaná vyžádala další posudek. V posudku ze dne 11. 1. 2023 posudkový lékař České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) potvrdil posudkový závěr tak, že v případě žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo potvrzeno zdravotní postižení uvedené v kapitole X., položka 3 písm. c) přílohy k vyhlášce, s mírou poklesu pracovní schopnosti 60 %.
7. S ohledem na žalobní námitky nechal krajský soud v řízení zpracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. V posudku ze dne 30. 6. 2023 se posudková komise v Ostravě neztotožnila se závěry posudkového lékaře ČSSZ, co se týká rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobkyně a jejího zařazení podle citované vyhlášky. V případě žalobkyně podle názoru posudkové komise bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu středně těžké průduškové astma, plně kontrolované, tj. postižení odpovídající kapitole X., položka 3 písm. a) přílohy k vyhlášce. Míru poklesu pracovní schopnosti komise stanovila při horní hranici, tedy 10 %, navýšeno o 10 % pro ostatní zdravotní potíže. Komise zdůraznila, že akutní exacerbace (zhoršení) astmatu byla v posledním roce doložena jednou, nebyly doloženy hospitalizace pro zhoršení stavu. Co se týče úplavice cukrové 2. typu, podle názoru posudkové komise stav odpovídá pracovní neschopnosti, neboť je předpoklad kompenzace při dodržování léčebného režimu. Podle komise již v roce 2019 nebylo prokázáno postižení, které by odpovídalo invaliditě třetího stupně.

8. S ohledem na námitky žalobkyně a s ohledem na překvapivost posudkového hodnocení krajský soud vyžádal jeho doplnění. Posudková komise Ostrava na svém závěru setrvala i dne 29. 2. 2024 a tento podrobně odůvodnila. Krajský soud vzhledem k námitkám žalobkyně, nové lékařské zprávě a vzhledem k dosavadním posudkovým závěrům vyžádal i srovnávací posudek posudkové komise MPSV Brno, která den 4. 6. 2024 dospěla ke shodnému závěru, jako posudková komise Ostrava, tedy že žalobkynin zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, jeho rozhodující příčinou je průduškové astma pod kontrolou, odpovídající postižení podle kapitoly X., položka 3 písm. a) přílohy k vyhlášce. Míru poklesu pracovní schopnosti komise stanovila rovněž při horní hranici, tedy 10 %, navýšeno o 10 % pro ostatní zdravotní potíže. Předchozí posudková posouzení i posudková komise Brno považovala za posudkový omyl.
9. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely námitkového řízení posuzuje žalovaná. Pro účely soudního přezkumu zdravotní stav pak posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“); za tím účelem MPSV zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona o OPSZ). Soud ovšem nezkontroluje věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek rozhodujícím důkazem. A to za předpokladu, že z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochybností, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku zpochybnilly. Posudková komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá. Posudkové závěry musí náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, její rozhodnutí v námitkovém řízení musí být jasné, srozumitelné a úplné (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43).
10. Náležitosti posudku upravuje § 7 vyhlášky. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
11. V posuzované věci si soud vyžádal shora specifikovaný posudek, jeho doplnění a srovnávací posudek, které dospívají ke zcela identickým závěrům. Z jejich obsahu vyplývá, že posudkové komise jednaly a rozhodovaly v řádném složení, za přítomnosti specialisty s odborností interní lékařství a neurologie. Podle ustanovení § 16b odstavec 1 zákona o

OPSZ, [p]osudkové komise ministerstva jsou nejméně tříčlenné. Předsedou posudkové komise může být jen lékař. Předseda posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. Podle odstavce 3 téhož ustanovení, posudkový lékař, který je předsedou posudkové komise ministerstva, řídí jednání této komise, určuje její konkrétní složení a rozhoduje o zařazení jednotlivých případů na pořad jednání komise. Jak vyplývá z ustanovení § 16b odstavec 1 a 3 zákona o OPSZ, obsazení posudkové komise lékařem určité odbornosti pro jednotlivá onemocnění nepředepisuje žádný právní předpis a je odpovědností jejího předsedy, jaké lékaře do komise určí. Komise však musí být schopna splnit účel svého zřízení, vyplývající z § 4 odst. 2 citovaného zákona, tedy *posoudit zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění (...)*. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 4. 2014, č. j. 6 Ads 166/2014 – 30, „byla-li posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která zpracovala podkladový posudek o stanovení míry poklesu pracovní schopnosti pro účely posouzení invalidity, složena v souladu s § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, může být námitka žalobce ohledně účasti lékaře nevhodně zvoleného klinického oboru ve výjimečném případě relevantní pro hodnocení úplnosti a přesvědčivosti posudku, nikoliv však pro úvahy o porušení § 16b odst. 3 citovaného zákona“. V posuzované věci komise byly složeny v souladu s § 16b odst. 1 zákona o OPSZ a účel svého zřízení splnily, protože zdravotní stav žalobkyně a její pracovní schopnost posoudily, přičemž odborní lékaři posuzovali onemocnění žalobkyně, jehož dopad na žalobkynin zdravotní stav je předmětem sporu.

12. Posudky mají všechny shora uvedené nezbytné náležitosti.
13. Posudky podle názoru soudu splňují podmínku úplnosti a přesvědčivosti. Posudkové komise se vypořádaly se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnily a posudky každý samostatně i ve vzájemném porovnání nevzbuzují žádné pochyby. Posudkové komise jednak vysvětlily, které postižení je rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně: průduškové astma, které je pod kontrolou, což vysvětlily i s ohledem na přetrvávající kašel žalobkyně, který je psychogenní, nikoliv projev žalobkynina astmatu. Posudkové komise hodnotily míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně na horní hranici procentního rozpětí stanoveného v kapitole X., položka 3 písm. a) přílohy k vyhlášce. Míru poklesu pracovní schopnosti komise stanovila při horní hranici, tedy 10 %, navýšeno o 10 % pro ostatní zdravotní potíže ve smyslu § 3 odst. 1 vyhlášky, na celkových 20 %.
14. Posudkové komise se plně vypořádaly se všemi žalobkyní předloženými podklady. Nutno zdůraznit, že přezkum napadeného rozhodnutí a posudků, ze kterých žalovaná vycházela, je limitován datem vydání napadeného rozhodnutí, tedy 16. 1. 2023. Zdravotní dokumentace vztahující se ke zdravotnímu stavu žalobkyně po tomto datu, může být relevantní jen za předpokladu, že svědčí o zdravotním stavu žalobkyně před 16. 1. 2023. Z tohoto důvodu nebylo přihlédnuto k nově předloženým lékařským zprávám.
15. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec *invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %*.
16. V otázce posouzení zdravotního stavu žalobkyně vycházel soud z posudků posudkových komisí. Žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyla invalidní,

když její pracovní schopnost poklesla o 20 %. Námitka nedostatečně nebo nesprávně zjištěného zdravotního stavu žalobkyně, který podle ní odpovídá invaliditě třetího stupně, není důvodná, neboť takové postižení nebylo u žalobkyně prokázáno; napadené rozhodnutí přitom vycházelo z posouzení zdravotního stavu žalobce odpovídající invaliditě druhého stupně. Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

17. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšná žalobkyně právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 3. července 2024

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně